

PATVIRTINTA

Vilniaus Petro Vileišio progimnazijos
direktorius 2026 m. birželio 22 d.
įsakymu Nr. V-91

VILNIAUS PETRO VILEIŠIO PROGIMNAZIJOS PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Petro Vileišio progimnazijos (toliau – Progimnazija) patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti Progimnazijoje sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių ir smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Progimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias ir smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio ir formos;

3.2. kiekvienas Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ir smurtą, turi reaguoti ir juos stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų, smurtaujančių ar patiriančių patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų.

4. Visi Progimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Tvarkos aprašu: mokiniai supažindinami per klasės valandėles ir pasirašo išklaustytų instruktažų lape, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai susipažįsta su Tvarkos aprašu ir parašu raštinėje patvirtina, jog susipažino, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) išsiunčiamas Tvarkos aprašas išsiunčiamas per elektroninį dienyną arba informuojama, kur Tvarkos aprašą rasti Progimnazijos svetainėje.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija, tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar vaizdų siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kiti asmenys;

5.5. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, moralinę, materialinę ar kt. žalą;

5.6. **Smurtas** prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai:

5.6.1. **fizinis smurtas** – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinės bausmės, sukeltos vaikui skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

5.6.2. **psichologinis smurtas** – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

5.6.3. **seksualinis smurtas** – seksualiniai veiksmai su vaiku, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinama arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka vaikui arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama vaiko padėtimi, ypač dėl priklausomumo; vaikų išnaudojimas prostitucijos tikslams, vaikų pornografija, verbavimas, vertimas ar įtraukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas arba kitos vaikų seksualinio išnaudojimo formos, vaikų tvirkinimas;

5.6.4. **nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

5.7. **Smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo** – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, arba dėl smurto artimoje aplinkoje mirusio asmens šeimos narys, kuris patyrė žalą dėl to asmens mirties, arba taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

5.8. **Smurto ir patyčių dalyviai**:

5.8.1. **smurtą ir patyčias patiriantis bendruomenės narys (nukentėjusysis)** – vaikas/mokinys, darbuotojas, prieš kurį smurtaujama ar iš kurio tyčiojama;

5.8.2. **skriaudėjas, besityčiojantysis** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.8.3. **smurto ar patyčių stebėtojas** – bet kuris bendruomenės narys, matantis, žinantis apie smurtą ar patyčias ir nesiimantis veiksmų smurtui ar patyčioms sustabdyti;

5.9. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.10. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.11. **patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių ir smurto situacijos Progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šių reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, „Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 30 d. įsakymu Nr.30-1602, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ IR SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių ir smurto prevencija ir intervencija yra svarbi Progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Progimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi Progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano, kuris yra VGK plano dalis, parengimą, pristatymą Progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja VGK.

10. VGK:

10.1. kiekvieną mėnesį posėdžio metu peržiūri socialinių pedagogų patyčių ir smurto atvejų žurnalo duomenis;

10.2. remdamasi pranešimais apie patyčias ir smurtą, įsivertinimo apklausų, patyčių dėžutės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.3. aptaria turimą informaciją specialistų pasitarimuose, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį posėdyje;

10.4. teikia siūlymus Progimnazijos vadovui dėl patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Progimnazijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių ir smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais, susijusiais su patyčiomis ir smurtu;

10.5. teikia siūlymus Progimnazijos vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

11. Klasių vadovai yra atsakingi už patyčių atvejų stebėseną, prevenciją savo vadovaujamosiose klasėse:

11.1. perduoda informaciją apie patyčių ir smurto atvejus socialinėms pedagogėms;

11.2. organizuoja korekcinius pokalbius su klasės mokiniais ir jų tėvais;

11.3. įgyvendina Progimnazijos pasirinktą prevencinę programą.

III. PATYČIŲ IR SMURTO INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių patyčių ir smurto atvejais kiekvienas Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtaręs (-usi) ir/ar pastebėjęs(-usi) patyčias ir smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. pasirūpina nukentėjusiuoju: prireikus suteikia pirmąją pagalbą, kviečia greitąją pagalbą ar

policiją, įvertina psichologinės pagalbos poreikį ir palydi mokinį pas mokyklos psichologą ar kitą galintį suteikti pagalbą asmenį;

12.3. įvardija skriaudėjui netinkamą elgesį;

12.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

12.5. apie patyčių ar smurto atvejį informuoja socialines pedagoges.

13. Progimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus;

13.2. jei patyčių atvejis įvyko ugdymo proceso metu, surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.3. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia išsaugotą informaciją;

13.4. klasės vadovas rekomenduoja tėvams kreiptis į atsakingas institucijas (policiją).

14. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą:

14.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių ar smurto dalyviais;

14.2. apie patyčių ar smurto atvejį informuoja socialinį pedagogą.

15. Socialinis pedagogas, bendradarbiaudamas su psichologu ir klasės vadovu:

15.1. Organizuoja individualius pokalbius su patyčių ir smurto dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose, atvejį ir taikytas priemones registruoja patyčių žurnale;

15.2. numato veiksmų (pagalbos) planą nukentėjusiajam ir skriaudėjui, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.3. informuoja Progimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

15.4. jeigu patyčių ar smurto situacija tęsiasi, kreipiasi į VGK, kuri paskiria atvejo svarstymo laiką. Atvejo svarstyme dalyvauja mokinys ir jo tėvai (globėjai, rūpintojai), kuriuos informuoja klasės vadovas, ir pats klasės vadovas;

15.5. Jeigu mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) nebendradarbiauja su Progimnazija sprendžiant patyčių/smurto situaciją, atsisako priimti pagalbą, arba kyla įtarimų, kad vaiko teisės yra pažeidžiamos šeimoje, socialinis pedagogas (arba VGK) nedelsiant praneša apie situaciją Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai.

16. Konfliktų, patyčių ir smurto situacijų atveju tėvai negali savavališkai inicijuoti pokalbio su situacijoje dalyvavusiu ne savo vaiku be vaiko tėvų sutikimo ir dalyvavimo.

17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi informuoti Progimnazijos vadovą.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi informuoti Progimnazijos vadovą.

19. Progimnazijos vadovas, sužinojęs apie Progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi privalo nedelsiant imtis priemonių:

19.1. individualiai arba dalyvaujant suinteresuotiems asmenims (direktoriaus pavaduotojui ugdymui, socialiniam pedagogui, psichologui, mokinio tėvams) kalbasi su skriaudėju;

19.2. prireikus inicijuoja pokalbį su visomis patyčių situacijoje dalyvavusiomis pusėmis, susitarimus fiksuoja raštu;

19.3. jeigu situacija kartojasi, inicijuoja tyrimą dėl galimo šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo ir taiko teisės aktuose numatytas drausmines priemones.

20. Patyčių ir smurto atvejų dalyviams pagal individualius poreikius Progimnazijoje teikiama

švietimo pagalba.

21. Tais atvejais, kai Progimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo, kita pagalba ar netikslinga ją teikti Progimnazijoje, administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Vilniaus miesto Psichologinę pedagoginę tarnybą ar kitas institucijas, teikiančias reikiamą pagalbą arba inicijuoja tarpžinybinį susitikimą su pagalbą teikiančiomis išorinėmis institucijomis.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

23. Tvarkos aprašas gali būti keičiamas arba papildomas, jeigu yra pasiūlymų iš Progimnazijos bendruomenės. Jei pasiūlymai neprieštaruoja Lietuvos Respublikos įstatymams, Progimnazijos vidaus dokumentams, jie apsvarstomi VGK ir juos patvirtina Progimnazijos direktorius.

24. Tvarkos aprašas aptartas progimnazijos VGK posėdyje 2026 birželio 22 d. ir patvirtintas Progimnazijos direktoriaus.

VILNIAUS PETRO VILEIŠIO PROGIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR SMURTĄ ALGORITMAS

Visais įtariamų ir realių patyčių ir smurto atvejais kiekvienas Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

- Nutraukia bet kokius smurto ar patyčių veiksmus.
- Užtikrina saugumą: pasirūpina nukentėjusiuoju, prireikus kviečia greitąją pagalbą, įvertina psichologinės pagalbos poreikį ir esant poreikiui palydi pas mokyklos psichologą ar kitą galintį suteikti pagalbą asmeni.
- Skriaudėjui įvardija netinkamą elgesį.
- El. patyčių atveju, esant galimybei, išsaugo įrodymus (ekrano nuotraukas).
- Apie įvykį nedelsiant informuoja klasės vadovą ir socialines pedagoges.

Socialinis pedagogas, bendradarbiaudamas su psichologu ir klasės vadovu:

- Susisiekiama su visų dalyvių tėvais (globėjais), esant reikalui, juos iškviečia į mokyklą.
- Organizuoja individualius pokalbius su nukentėjusiuoju ir skriaudėju.
- Sukuria veiksmų (pagalbos) planą skriaudėjui ir nukentėjusiajam.
- Supažindina skriaudėją ir jo tėvus su plano nevykdymo pasekmėmis.
- Informuoja Progimnazijos vadovą apie situaciją.
- Jei tėvai nebendradarbiauja, inicijuoja pranešimą Vaiko teisių apsaugos tarnybai.
- Užregistruoja atvejį ir taikytas priemones patyčių žurnale.

Jei patyčios kartojasi:

- Šaukiamas VGK posėdis atvejui aptarti.
- Jei mokyklos resursų neužtenka, VGK inicijuoja tarpžinybinį susitikimą savivaldybėje.

Svarbu.

Konfliktų, patyčių ir smurto situacijų atveju tėvai negali savavališkai inicijuoti pokalbio su situacijoje dalyvavusiu ne savo vaiku be vaiko tėvų sutikimo ir dalyvavimo.